

การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย
สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Construction of Scope and Sequence of Grammar and Writing of Thai Language
for Basic Education Curriculum

กฤตกาธ ชาร์ลีย์ ทปภูผา (Kritagan Charlie Dhoppupa)¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน” มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี คือ เป็นทั้งงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi) อาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านศาสตร์ภาษาไทยทั้งสิ้น 15 คน เพื่อประเมินขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมาในครั้งนี้

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ มีลักษณะต่างไปจากขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้จัดไว้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความซ้ำซ้อนและเลื่อมล้ำอยู่ในบางประเด็นที่จัดการเรียนการสอนจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียน ผลการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นไปถึงกระบวนการเขียนอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานเขียนได้ทุกประเภท และที่สำคัญผลจากการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือสถานศึกษาที่จะนำผลการวิจัยไปจัดทำหลักสูตรวิชาภาษาไทย และเป็นประโยชน์ยิ่งต่อครูผู้สอนในรายวิชาภาษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง

คำสำคัญ : ขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาไทย การเขียนภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research topic is “Construction of Scope and Sequence of Grammar and Writing of Thai Language for Basic Education Curriculum” objective is Construction of Scope and Sequence of Grammar and Writing of Thai Language for Basic Education Curriculum. The research makes use of both qualitative and quantitative methods.

¹คุณผู้บัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

The population of this study was divided into authorities concerned with the Thai Language Curriculum, and fifteen Thai Language experts using Delphi Technique. The results of the research are new scope and sequence of Learning Grammar and Writing of Thai Language for Basic Education Curriculum, and benefit for Thai Teacher and Basic of Education Department.

Key words : scope and sequence, Thai language, grammar and writing, basic education curriculum.

บทนำ

ตลอดเวลาที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ครูได้สอนตามแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ หากนับย้อนไปตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์แบบเรียนเล่มแรกคือ จินตามณี (วิกิพีเดีย, 2555) เมื่อมาถึงในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้มีจินตามณีเล่ม 2 ซึ่งมีเนื้อหาที่ละเอียดกว่าเล่มแรกประกอบด้วย การแจกลูกอักษร 3 หมู่ การแจกอักษรควบกล้ำ การผันวรรณยุกต์ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555) มาจนกระทั่งถึงประณม ก กา และประณมมาลา ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีหนังสือมูลบทบรรพกิจ วนิตนิกร อักษรพิโยค สังโยคพิธาน ไวพจน์พิจารณา และพิศาลการ์นต์ ในสมัยนั้นแบบเรียนเหล่านี้จัดเป็นหนังสือเรียนภาษาไทยที่สมบูรณ์ที่สุด (สยามอารยะ, 2555) ด้วยยุคสมัยปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงการสอนตามตำรามาใช้มาตรฐานเป็นกรอบในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งคำว่า “มาตรฐาน” ที่ใช้ในปัจจุบัน หมายถึง เรียนตาม ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ยังหมายรวมถึง มาตรฐานการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงไปสู่การจัดการเรียนรู้ว่า “ผู้เรียนควรรู้อะไรและทำอะไรได้” โดยมีการระบุความรู้ ทักษะ กระบวนการ เจตคติ และค่านิยมไว้

ซึ่งการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้เป็นมาตรฐานหนึ่งที่สำคัญสำหรับการจัดหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพราะจากการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้ง 5 สาระ พบว่า ยังไม่ได้กำหนดไว้ว่า ควรจะมีขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ในแต่ละสาระอย่างไร เป็นเพียงการเรียนการสอนตามตำราหรือหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ หรือมาจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ทำให้หลักสูตรที่ใช้อยู่เปรียบเสมือนหลักสูตรกระทรวงฯ หรือหลักสูตรสำนักพิมพ์เท่านั้น หรือแม้ว่าจะพยายามกำหนดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ไว้ เพื่อเป็นหลักสูตรแกนกลางให้แก่ครูทั้งประเทศใช้ก็ยังไม่มีความถูกต้องและชัดเจนเท่าที่ควร เช่น สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ชั้น ป.4 เขียนไว้ว่า “เปรียบเทียบภาษาไทยมาตรฐานกับภาษาถิ่นได้” ซึ่งการเขียนในลักษณะเช่นนี้ถือว่าไม่มีความเป็นกลางหรือความเป็นสากลในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพราะมีข้อความว่า “ทำไมต้องเรียนเฉพาะภาษาถิ่นได้เท่านั้น” เมื่อพิจารณาในระดับชั้นเรียนอื่น ๆ ก็ไม่พบว่ามีการสอนภาษาถิ่นเหนือ ถิ่นอีสาน หรือถิ่นอื่น ๆ ในลักษณะของการเปรียบเทียบอีกเลย เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 52)

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานว่าควรมีลักษณะอย่างไร เพื่อที่จะเกิดประโยชน์แก่แวดวงการศึกษาอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ เป็นทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) คือ ได้พัฒนาขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นมา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สถานศึกษา และครูสอนภาษาไทยทั่วประเทศ และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดกรอบคำถาม สำหรับแบบสอบถามของเทคนิคเดลฟาย รอบที่ 1 ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย

2. กลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย สำหรับ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะใช้เทคนิคเดลฟาย 2 -3 รอบ

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคเดลฟาย โดยผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้องที่ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 2.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

- 2.2 เป็นอาจารย์สอนสาขาวิชาภาษาไทย และมีประสบการณ์หรือเคยทำวิจัยทางสาขาวิชาภาษาไทย อย่างน้อย 3 - 5 ปี

- 2.3 มีผลงานทางวิชาการในสาขาวิชาภาษาไทย หรือสาขาใดสาขาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย และเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะดำเนินการตั้งแต่รอบแรกของเทคนิคเดลฟาย โดยนำผลที่ได้จากการรวบรวมความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์แล้วนำผลที่ มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ร้อยละ (Percentage) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range หรือ IQR) และผลระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม เพื่อดูความสอดคล้องของความคิดเห็นของผู้ตอบในกลุ่มแบบสอบถามรอบที่ 2 - 3 ใช้ข้อคำถามเดิมและเพิ่มตำแหน่งของค่ามัธยฐาน ช่วงพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้องนั้น ๆ ตอบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้อง แต่ละท่านทบทวนคำตอบในรอบที่ 2 - 3 และตอบกลับมาอีกครั้งหนึ่ง ในการตอบแบบสอบถามรอบนี้ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้เกี่ยวข้องแต่ละท่านจะทราบว่า ตนมีความคิดเห็นแตกต่าง

จากกลุ่มทั้งหมดเพียงใด และสามารถพิจารณาว่าเห็นด้วยกับความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญคนอื่น ๆ หรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผลประกอบการยืนยันคำตอบเดิมที่อยู่นอกพิสัยระหว่าง ควอไทล์นั้น หลังจากนั้นจึงนำผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 15 มาสังเคราะห์ เพื่อจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี

การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ “ขอบข่าย” (Scope) และการจัดขอบข่าย

ในการพัฒนาหลักสูตร นักออกแบบหลักสูตรจะต้องมีความรู้พื้นฐานหลายด้าน เช่น ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา และ สังคมวิทยาการศึกษา รวมทั้งมีความรู้และเข้าใจธรรมชาติของวิชาหรือศาสตร์นั้นๆ เป็นอย่างดี ผู้ออกแบบหลักสูตรหรือผู้พัฒนาหลักสูตร จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาของผู้เรียนแต่ละวัย เข้าใจหลักการกำหนดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ตามธรรมชาติของกลุ่มวิชาหรือศาสตร์นั้น ๆ

คำว่า “ขอบข่าย” (Scope) มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ หัวข้อหรือประเด็นสำคัญต่างๆ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรม ตลอดจนการกำหนดทักษะด้านต่าง ๆ แนวคิด ค่านิยม หรือคุณธรรมสำหรับผู้เรียนในรายวิชาต่างๆ ของหลักสูตรแต่ละระดับชั้น (Michaelis, 1992; Martorella, 1994 ; Massialas and Allen, 1996) การกำหนดขอบข่ายจึงเป็นมิติของการจัดหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องกันในแนวนอน

ที่เรียกว่า Horizontal Organization (Ornstein and Hunkins, 1993) ทั้งนี้การจัดขอบข่ายของหลักสูตรหรือเนื้อหาวิชา ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2545 : 111) ได้กล่าวไว้ว่าจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) วุฒิภาวะประสบการณ์ และความสามารถของผู้เรียน 2) ความยากง่ายของธรรมชาติหรือเนื้อหาวิชา 3) ความทันสมัย และความเป็นสากลของเนื้อหาวิชา และ 4) ความสมดุลระหว่างความกว้างกับความลึกของเนื้อหาวิชา

จากการศึกษาเว็บไซต์ของ ACT Department of Education and Training ประเทศสหรัฐอเมริกา (ACT Department of Education and Training, 2008) พบว่า ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า Scope หมายถึง ความกว้างและความลึกของเนื้อหาในหลักสูตรในแต่ละครั้งที่เรียน ตั้งแต่สัปดาห์ ภาคการศึกษา ตลอดจนจนถึงระดับปีการศึกษาที่นักเรียนเรียนในโรงเรียน เราต้องจัดให้มีระยะที่เหมาะสม ส่วน The Colorado Coalition for Standards-Based Education ได้ให้นิยามของคำว่า Scope and Sequence หมายความว่า แถวและลำดับของความคิดรวบยอดและทักษะที่รวมอยู่ในหลักสูตร (The Colorado Coalition for Standards-Based Education, 2012)

ในการจัดขอบข่ายสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเป็นประการแรกคือ การจัดขอบข่ายของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือนำทางการจัดการเรียนการสอน ธำรง บัวศรี (2542 : 178 - 179) ได้กล่าวไว้ว่า การปรับปรุงหลักสูตรให้มีขอบข่ายของหลักสูตรที่ดีมี 2 วิธีคือ

1. จัดเรียงลำดับเนื้อหาให้ต่อเนื่องกัน (Articulation) คือ จัดเนื้อหาที่อยู่ในระดับชั้น

เดียวกันหรือระหว่างชั้นให้ต่อเนื่องกัน โดยยังรักษาความเป็นวิชาของแต่ละวิชาไว้ การจัดมี 2 แบบ ได้แก่

ก. จัดให้ต่อเนื่องกันตามแนวนอน (Horizontal Articulation) หมายถึง การจัดเนื้อหาของวิชาหนึ่งให้สัมพันธ์หรือต่อเนื่องกับของอีกวิชาหนึ่งซึ่งอยู่ในระดับชั้นเดียวกัน

ข. จัดให้ต่อเนื่องกันในแนวตั้ง (Vertical Articulation) หมายถึง การจัดเนื้อหาที่อยู่ต่างระดับชั้นกัน คือระหว่างชั้นต่ำกับชั้นสูง โดยทำให้เกิดความต่อเนื่องของวิชา ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา หลักในการจัดแบบนี้จะจัดเหมือนกับการจัดลำดับเนื้อหาของแต่ละวิชาในระดับชั้นเดียวกัน คือ อาศัยหลักความจำเป็นก่อนหลัง ความยากง่ายของเนื้อหา และหลักอื่นๆ ที่เห็นว่าสำคัญ เช่น สอดคล้องกับเหตุการณ์ในขณะนั้น ซึ่งการจัดแบบนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การจัดลำดับการเรียนรู้ (Sequence) ที่จะกล่าวถึงต่อไป

2. จัดโดยการเชื่อมโยงเนื้อหาเข้าด้วยกัน (Coherence) คือ จัดเนื้อหาแต่ละวิชาให้เชื่อมโยงกันในลักษณะที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่ผสมกลมกลืน การเชื่อมโยงด้วยวิธีนี้ทำได้ 2 ระดับ ได้แก่

ก. ระดับความคิด (Cognitive Level) หมายถึง การจัดโดยให้เนื้อหาส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านต่างๆ ในลักษณะที่ผสมกลมกลืนกัน เป็นการจัดที่เชื่อมโยงการเรียนรู้กับพัฒนาการของบุคคลเข้าด้วยกัน

ข. ระดับโครงสร้าง (Organization Level) หมายถึง การจัดให้เนื้อหาในแต่ละวิชาเอื้อประโยชน์ต่อกันและกัน และเกิดประโยชน์ต่อวิชาอื่นๆ ด้วย เป็นการจัดที่เพิ่งเล็งเนื้อหาวิชาไม่ใช่ตัวบุคคลเหมือนอย่างระดับความคิด

ปัญหาหนึ่งที่พบมากในการจัดขอบข่ายการเรียนรู้ คือ ครูหรือผู้สอน หรือนักวางแผนหลักสูตรไม่สามารถลำดับเนื้อหาหรือหัวข้อที่จะสอนในแต่ละระดับชั้นได้อย่างเหมาะสม จนบางครั้งเรื่องที่ยากมาสอนในระดับชั้นต้นๆ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถที่จะเรียนรู้เรื่องเหล่านั้นได้ ในทางกลับกันบางครั้งเรื่องที่ยากไปไว้ในระดับชั้นสูง ๆ ก็อาจทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายได้เช่นกัน เพราะผู้เรียนมองว่าเป็นเรื่องที่ยากเกินไปสำหรับความรู้ในระดับชั้นของเขา (บรรพต สุวรรณประเสริฐ, 2544 : 47 - 49)

การเลือกและจัดการเนื้อหาในหลักสูตร โดยเฉพาะการเลือกหัวข้อหรือสาระครูหรือผู้สอน หรือนักวางแผนหลักสูตรจะต้องตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ต้องคำนึงถึงธรรมชาติของเรื่องที่จะจัดในแต่ละระดับชั้น เพื่อที่จะทำให้มีความสัมพันธ์กับวิชาและขอบเขตของวิชาอื่น ๆ ต่อไป เพราะความรู้ในแต่ละระดับชั้นจะเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อไปในชั้นที่สูงขึ้น Smith, Stanley และ Shores (1950 : 278 - 284 อ้างถึงใน ชำรง บัวศรี, 2542 : 230) Taba และ Hilda (1962 : 267 - 284 อ้างถึงใน ชำรง บัวศรี, 2542 : 231) และ Wheeler, D.K. (1974 : 218 - 226 อ้างถึงใน ชำรง บัวศรี, 2542 : 231) ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาหรือหัวข้อเรื่องที่จะบรรจุไว้ในหลักสูตรทั้งสิ้น 12 ประการ ได้แก่ 1) มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และเป็นสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ 2) มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน 3) เป็นสิ่งที่มีคุณค่าซึ่งสังคมต้องการรักษาไว้ 4) เป็นสิ่งที่ส่งเสริมการพัฒนาสังคมและสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของการศึกษา 5) เป็นแก่นสารและเชื่อถือได้ 6) มีความสมดุลระหว่างความกว้างและความลึกของข้อมูล 7) สามารถสนองจุดประสงค์

ได้หลายอย่าง 8) สอดคล้องกับวุฒิภาวะและ
ประสบการณ์ของผู้เรียน 9) สอดคล้องกับ
ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน 10)
เป็นสิ่งที่เชื่อถือได้ 11) เป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ และ
12) สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในสังคม

ดังนั้น การจัดขอบข่ายของหลักสูตร
(Scope) จึงหมายถึง การกำหนดเรื่อง หัวข้อ
หรือประเด็นสำคัญต่างๆ ที่จะสอน เป็นมิติของ
การจัดหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องกันในแนว
นอน

“ลำดับการเรียนรู้” (Sequence) และการจัดลำดับการเรียนรู้

การจัดหลักสูตรนอกจากต้องพิจารณา
การจัดขอบข่ายแล้ว ยังต้องพิจารณาการจัด
ลำดับการเรียนรู้ด้วย เพราะสองสิ่งนี้เป็นเรื่อง
สัมพันธ์กัน มีผู้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดลำดับ
การเรียนรู้ (Sequence) หมายถึง การจัดลำดับ
ก่อนหลังของเนื้อหา สารการเรียนรู้ หัวข้อ
หรือประเด็นที่สำคัญต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้
ไปตามวัย วุฒิภาวะ และพัฒนาการทางสติปัญญา
(Michaelis, 1992; Henson, 2001; Oliva,
2001) การจัดลำดับการเรียนรู้จึงเป็นมิติของ
การจัดหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องกันในแนวตั้ง
ที่เรียกว่า Vertical Organization (Ornstein
and Hunkins, 1993)

จากการศึกษาเว็บไซต์ของ ACT
Department of Education and Training
ประเทศสหรัฐอเมริกา (ACT Department of
Education and Training, 2008) พบว่า ได้
ให้คำจำกัดความของคำว่า Sequence หมายถึง
ลำดับเนื้อหาในการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ซึ่งเรา
ในฐานะครูเป็นผู้จัดลำดับในส่วนนี้ให้แก่ผู้เรียน
นอกจากนี้ลำดับการเรียนรู้ยังเป็นการพัฒนาการ
เรียนรู้ที่มีลำดับ ซึ่งเป็นงานที่โรงเรียนจะต้อง

พัฒนาขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่เหมาะสม
ให้แก่ผู้เรียนในแต่ละวัย เช่น นักเรียนใน
ระดับนี้ต้องเรียนเนื้อหาอะไร ครูต้องจัดลำดับ
การเรียนรู้ให้เหมาะสมตั้งแต่ในระดับปีการศึกษา
ระดับรายวิชา จนกระทั่งถึงหน่วยการเรียนรู้
อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจจากเว็บไซต์คือ
ขอบข่ายการเรียนรู้ในโรงเรียนที่เริ่มตั้งแต่เนื้อหา
จนกระทั่งถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้
แก่นักเรียน ต้องมีการจัดการที่เรียกว่า การ
บริหารจัดการหลักสูตรหรือการบูรณาการเข้าไป
ด้วย

ทั้งนี้ทฤษฎีการเรียนรู้เป็นอีกสิ่งหนึ่ง
ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการจัดขอบข่ายและลำดับการ
เรียนรู้ ซึ่งธำรง บัวศรี (2542 : 108 - 117)
ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้พอสรุปได้ว่า ใน
ทฤษฎีสัมพันธ์ต่อเนื่อง ได้แก่ ทฤษฎีการวาง
เงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ (Pavlov's
Classical Conditioning or Types Condi-
tioning) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ
ของสกินเนอร์ (Skinner's Instrumental Con-
ditioning or Types R Conditioning) ทฤษฎี
สัมพันธ์เชื่อมโยงของธอนด์ค (Thonndike's
Conditioning Theory) ทฤษฎีความต่อเนื่อง
ของกัททรี (Guthrie's Continuity Theory)
และทฤษฎีการเสริมแรงของฮัลล์ (Stimulus
Response Association) การเรียนรู้จะค่อย ๆ
สะสมขึ้นทีละน้อยๆ ซึ่งทำให้เห็นว่า การเรียนรู้จะต้อง
ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากส่วนย่อยเสียก่อนแล้ว
จึงสรุปเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ควรเป็นการเรียนรู้ที่
เริ่มจากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งสลับซับซ้อน จึงเป็นผล
ให้การกำหนดเนื้อหาวิชาในหลักสูตรจะต้องเรียง
ลำดับจากง่ายไปหายาก จากสิ่งที่สลับซับซ้อน
ไปสู่สิ่งที่สลับซับซ้อน และจากสิ่งที่เป็นรูปธรรม
ไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม

สำหรับทฤษฎีสนามได้แก่ กลุ่มเกสตัล (Gestalt - field) กลุ่มความรู้ความสนใจ (Cognition - field) และกลุ่มการรับรู้ (Perceptual - field) ได้มองในอีกมุมหนึ่งของทฤษฎีการเรียนรู้ สรุปได้ว่า การเรียนรู้เกิดจากการรับรู้ส่วนรวมทั้งหมดก่อนแล้วจึงแยกเป็นส่วนย่อย ๆ เท่ากับว่าการกำหนดเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ควรให้ผู้เรียนได้เรียนจากส่วนรวมก่อนแล้วจึงไปเรียนรู้ในส่วนย่อย

ดังนั้นจากทฤษฎีสัมพันธ์ต่อเนื่องและทฤษฎีสนาม สามารถสรุปได้ว่า การจัดลำดับเนื้อหาวิชาในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ควรจัดได้ดังนี้ 1) เรียนรู้จากส่วนย่อยไปส่วนรวม 2) เรียนรู้จากส่วนรวมไปส่วนย่อย 3) เรียนรู้จากสิ่งที่ง่ายไปสู่สิ่งที่ยากและสลับซับซ้อน และ 4) เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม

การจัดลำดับการเรียนรู้ของ ธำรง บัวศรี โกลัเคียงกับการจัดลำดับการเรียนรู้ของ Ornstein and Hunkins (1993); Oliva (2001) ได้สรุปหลักเกณฑ์การจัดลำดับการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การจัดลำดับการเรียนรู้จากสิ่งที่ง่ายไปสู่สิ่งที่ยากและซับซ้อน
2. การจัดลำดับการเรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัว
3. การจัดลำดับการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรม
4. การจัดลำดับการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นส่วนรวมไปสู่ส่วนย่อย หรือจากส่วนย่อยไปสู่ส่วนรวม
5. การจัดลำดับการเรียนรู้ตามความจำเป็นที่ต้องเรียนก่อน - หลัง
6. การจัดลำดับการเรียนรู้ตามลำดับเหตุการณ์หรือตามกาลเวลา

ดังนั้น การจัดลำดับการเรียนรู้ (Sequene) จึงหมายถึง การจัดลำดับก่อนหลังของเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นสำคัญต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัยอย่างเหมาะสม เป็นมิติของการจัดหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องกันในแนวตั้ง

สรุปว่า การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ จึงมีลักษณะของสองมิติ คือ ในส่วนของการจัดขอบข่ายมีความต่อเนื่องในแนวนอน และในส่วนของการจัดลำดับการเรียนรู้มีความต่อเนื่องในแนวตั้ง มีการลำดับก่อนหลังของเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นสำคัญต่าง ๆ สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างมีเหตุมีผล ไม่ว่าจะเป็นการลำดับจากง่ายไปยากหรือยากไปง่าย จากแคบไปกว้าง หรือกว้างไปแคบ จากใกล้ไปไกลหรือไกลมาใกล้ จากรูปธรรมไปนามธรรมหรือนามธรรมไปรูปธรรม อย่างใดอย่างหนึ่ง

ทั้งนี้การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ภาษาไทยไม่ได้เป็นเรื่องใหม่แต่ประการใด แต่ทว่าก็ยังไม่มีการจัดทำกันอย่างจริงจัง ถึงแม้ว่าจะพิจารณาจากหลักสูตรแกนกลางแล้วก็ตาม และหากภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแสดงความต้องการและความรู้สึก ไม่ได้รับการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่ชัดเจนแล้ว คงนำมาซึ่งปัญหาในการจัดการเรียนการสอน แล้วมาโทษกันว่านักเรียนมีคุณภาพต่ำ หรือหลักสูตรไม่ชัดเจน และสิ่งสุดท้ายที่จะดำหนีก็คือ ครูไม่มีคุณภาพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

จากการศึกษาเอกสารในส่วนของ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จะเห็นว่าขอบข่ายของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี 5 สาระ ประกอบด้วย สาระที่ 1 : การอ่าน สาระที่ 2 : การเขียน สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา และ สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

จากทั้ง 5 สาระดังกล่าวถึงแม้ว่าจะได้พยายามสะท้อนให้เห็นถึงขอบข่ายการเรียนรู้ในกลุ่มสาระภาษาไทยว่าต้องเรียนอะไรบ้าง แต่เมื่อศึกษาถึงประเด็นที่จะสอนก็ยังไม่สามารถที่จะมองเห็นถึงขอบข่ายที่ชัดเจนได้ว่า ในแต่ละสื่อนั้นเรียนเรื่องอะไรบ้าง เพราะอย่างยิ่งไม่เป็นการเขียนขอบข่ายที่แท้จริง อีกทั้งการจัดลำดับการเรียนรู้ก็ยังไม่เป็นไปตามธรรมชาติของวิชา และผู้เรียน การเขียนมีลักษณะที่คลุมเครือไม่ชัดเจน เช่น สาระที่ 2 : การเขียน ชั้น ม.1 ตัวชี้วัดที่ 8 เขียนไว้ว่า “เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและโครงการ” แต่เมื่อมาถึงชั้น ม.2 ในประเด็นเดียวกันลดเหลือเพียง “เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้า” เมื่อมาถึงชั้น ม.3 กลับมีเหมือนกับชั้น ม.1 คือ “เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและโครงการ” หรือ สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษาไทยมีการปนกันระหว่างทักษะการอ่านและการเขียน เช่น ชั้น ป.3 ตัวชี้วัดที่ 5 “แต่งคำคล้องจองและคำขวัญ” ในลักษณะนี้เป็นทักษะการเขียน ไม่ควรนำมาเขียนไว้ในส่วนนี้ เป็นต้น เพราะฉะนั้น จะเห็นว่าการจัดขอบข่ายการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ยังไม่เป็นไปตามธรรมชาติของวิชาและผู้เรียน ไม่ได้บอกถึงเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นที่จะเรียนอย่างชัดเจน

แต่เขียนออกมาในรูปของการบรรยายถึง พฤติกรรมที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ จึงไม่สามารถที่จะบอกได้ว่าการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถที่จะตอบจุดมุ่งหมายของการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการคิดและมีกระบวนการในการแก้ปัญหาได้จริง

นอกจากนี้แล้วในเรื่องคุณภาพของผู้เรียนที่สะท้อนจากการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่จะบอกได้ว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้คุณภาพตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้การประเมินจะเป็นลักษณะของการประเมินผลการเรียนรู้ เป็นขั้นปี ผสมผสานกับการประเมินเป็นช่วงชั้น แต่การกำหนดคุณภาพของผู้เรียนถูกระบุไว้เป็นช่วงชั้น ซึ่งยกมาเป็นตัวอย่างสักสองช่วงชั้นได้ดังนี้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบาย จากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูล จากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจง เต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ และมีมารยาทในการเขียน เป็นต้น

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ ส่วนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน เป็นต้น

การกำหนดคุณภาพของผู้เรียนในลักษณะเช่นนี้จะเป็นเรื่องที่ยากสำหรับครูหรือผู้สอนที่จะนำไปประเมินผลการเรียนรู้ให้เป็นไปตามที่กระทรวงฯ กำหนดไว้ ทั้งนี้หากศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจะพบว่าการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่กระทรวงฯ พยายามที่จะจัดขึ้นมา แต่ก็ยังไม่ชัดเจนนัก ซึ่งสังเกตได้จากการกำหนดเรื่องหัวข้อหรือประเด็นที่กำหนดไว้ในแต่ละสาระ และผู้เขียนได้ทดลองนำสิ่งที่กระทรวงฯ เขียนไว้มาจัดทำเป็นตาราง เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ จะยกตัวอย่างสาระหลักการใช้ภาษาไทยและการเขียน พอให้เห็นเป็นสังเขปโดยที่ผู้วิจัยได้ทดลองจัดเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

สาระที่ 4 หลักการไวยากรณ์ไทย	ระดับชั้น											
	ประถมศึกษา						มัธยมศึกษา					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
ระดับคำ												
1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และเลขไทย	*	*										
2. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ	*	*	*									
3. เรียบเรียงคำในประโยคง่ายๆ ฯลฯ	*											
ระดับประโยค												
1. แต่งประโยคง่ายๆ			*									
2. แต่งประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษา				*								
3. จำแนกส่วนประกอบของประโยค ฯลฯ					*							
คำประพันธ์												
1. ต่อดีคาล้องจ่องง่ายๆ	*											
2. บอกลักษณะคำคาล้องจ่อง		*										
3. แต่งบทร้อยกรอง ฯลฯ					*	*	*	*	*	*	*	*

หมายเหตุ (*) หมายถึง ระดับชั้นที่ต้องเรียนในเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นนั้นๆ

แม้ว่า สพฐ. จะได้พยายามจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้แล้ว แต่เรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นที่เขียนไว้ในหลักสูตรแกนกลางก็มีลักษณะที่กว้าง ข้ำซ้อน และใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกัน อาจสร้างความลำบากหรือความยุ่งยากให้แก่ครูหรือผู้ที่จะนำไปใช้ที่ต้องตีความกับเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นเหล่านั้นให้กระจ่างด้วยตนเอง เช่น แต่งบทร้อยกรอง ที่ระบุไว้ว่าให้สอนตั้งแต่ระดับชั้น ป.5 ถึง ม.6 ในลักษณะ

เช่นนี้ครูต้องไปตีความเองว่าในแต่ละระดับจะสอนอะไร ซึ่งสุดท้ายก็คือยึดตามแบบเรียนที่ออกโดยกระทรวงหรือสำนักพิมพ์นั้น ๆ

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ สรุปเป็นตารางได้ดังนี้

สาระที่ 2 การเขียน	ระดับชั้น													
	ประถมศึกษา						มัธยมศึกษา							
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6		
1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด	*	*	*											
2. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยค	*													
3. มีมารยาทในการเขียน	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
4. เขียนเรื่องสั้นๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ ...		*												
13. เขียนย่อความจากเรื่องสั้นๆ ...				*										
16. เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่าน ...					*	*	*							
31. เขียนย่อความ ฯลฯ								*						

หมายเหตุ (*) หมายถึง ระดับชั้นที่ต้องเรียนในเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นนั้น

สำหรับสาระการเขียนได้นำมาเขียนไล่ตามลำดับที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เช่นกัน เมื่อพิจารณาจากตารางข้างต้นจะเห็นว่ามีการใช้คำหรือข้อความที่ใกล้เคียงกัน แทบจะแยกออกจากกันไม่ได้ เช่น เขียนย่อความจากเรื่องสั้น ๆ สอนในระดับชั้น ป.4, เขียนย่อความจากเรื่องที่อ่านสอนในระดับชั้น ป.5 - ม.1 และเขียนย่อความในระดับชั้น ม.2 สังเกตได้ว่าในเรื่องเขียนย่อความเพียงเรื่องเดียวก็มีลักษณะของเนื้อหาที่เหลื่อมล้ำกันอยู่ทั้ง ๆ ที่การเขียนย่อความสามารถที่จะสอนเขียนอย่างเป็นกระบวนการ และผู้เรียนก็จะสามารถนำไปปรับใช้กับการเขียนรูปแบบอื่น ๆ ได้ เป็นต้น

แนวทางการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ลองจัดทำเป็นแนวทางการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย กลุ่ม

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้ครูหรือผู้สอนสามารถที่จะจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนรู้ได้ตรงกับสิ่งที่กระทรวงฯ กำหนดไว้ เพราะมีเช่นนั้นก็เท่ากับว่าผู้เรียนไม่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานที่ระบุไว้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติและแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยอย่างแท้จริง

การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ในครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่เรื่อง ประเด็น หรือหัวข้อที่ได้ระบุไว้ในหลักสูตรฯ ว่าต้องสอนอะไรบ้าง ดังตัวอย่างข้างต้นในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย และสาระที่ 2 การเขียน เพราะว่ามีกระทรวงฯ เขียนไว้ ได้ใช้ภาษาหรือข้อความที่มีลักษณะที่เลื่อมกัน จนบางครั้งสร้างความลำบากแก่ครูหรือผู้สอนที่จะต้องตีความเรื่อง ประเด็น หรือหัวข้อเหล่านั้น เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอน แต่สิ่งหนึ่งที่ครูหรือผู้สอนอาจมองไม่เห็นความยากลำบากนั้นคือ สอนตามแบบเรียน หรือสอนตามหนังสือที่กระทรวงฯ หรือสำนัก

พิมพ์ต่าง ๆ เขียนไว้ แต่แท้จริงแล้วก็ไม่ได้แก้ ปัญหาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบทำให้นักเรียน ต้องไปเรียนกวดวิชา หรือเรียนพิเศษ เพื่อให้ได้ ความรู้ที่มากขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อการแข่งขันสอบเข้า ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเท่านั้น

ในการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาไทยที่จะ ทำให้เห็นว่า ในแต่ละระดับชั้น ควรเรียนเรื่อง อะไร ประเด็นอะไร หรือหัวข้ออะไร ทั้งนี้จาก การศึกษาในเรื่องการสอนภาษาแม่ (mother language) พบว่า ในการเรียนการสอนภาษา แม่ในต่างประเทศเขาได้จัดขอบข่ายและลำดับ การเรียนรู้มานานแล้ว โดยเฉพาะประเทศ สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ แต่ก็มีบางรัฐของ

สหรัฐอเมริกาที่ยังคงมีลักษณะการจัดขอบข่าย และลำดับการเรียนรู้คล้ายบ้านเรา คือ ใช้คำที่ กว้างเพื่อครอบคลุมเรื่อง ประเด็น หรือหัวข้อ ที่จะสอนทั้งหมด เช่น รัฐ Wisconsin (Eau Claire Area School District, 2008) พบว่า มีมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาแม่ ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอ่านและวรรณคดี การเขียน การพูด ภาษา การวิจัยและการถาม และสื่อและ เทคโนโลยี ซึ่งจัดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นชั้นปี สามารถที่จะสรุปเป็นตารางเพื่อแสดงให้เห็นถึง ขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่จะยกตัวอย่างมา เฉพาะสาระด้านไวยากรณ์และการเขียน ตั้งแต่ ระดับอนุบาลจนถึงระดับเกรด 6 เช่น

สาระไวยากรณ์ (Grammar)	ระดับชั้น (อนุบาล ถึง เกรด 6)						
	อนุบาล	1	2	3	4	5	6
1. พัฒนาการด้านคำศัพท์							
- มโนทัศน์ของคำศัพท์	*	*	*	*	*	*	*
- การจัดกลุ่มคำศัพท์	*	*	*	*	*	*	*
- คำที่มีความหมายคล้ายกัน	*	*	*	*	*	*	*
- คำที่มีความหมายตรงข้าม เป็นต้น	*	*	*	*	*	*	*
2. ไวยากรณ์และการใช้							
- องค์ประกอบของประโยค		*	*	*	*	*	*
- ชนิดของประโยค		*	*	*	*	*	*
- คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำกริยาวิเศษณ์ คำสันธาน คำบุพบท เป็นต้น		*	*	*	*	*	*

สาระการเขียน (Writing)	ระดับชั้น (อนุบาล ถึง เกรด 6)						
	อนุบาล	1	2	3	4	5	6
1. การเขียนบรรยาย							
- การคิดลอก วาด และเขียนเรื่อง	*	*	*	*	*	*	*
- เขียนอนุทิน	*	*	*	*	*	*	*
- เขียนจดหมาย เป็นต้น	*	*	*	*	*	*	*
2. การเขียนอธิบาย การเขียนบันทึกคดีและการเขียนเชิงวิชาการ							
- เขียนคำอธิบาย	*	*	*	*	*	*	*
- เขียนคำสั่ง	*	*	*	*	*	*	*
- เขียนข้อสรุป เป็นต้น	*	*	*	*	*	*	*
3. การเขียนโน้มน้าวใจ							*
4. การเขียนคำร้อง				*	*	*	*
5. คำและการสะกดคำ							
- โครงสร้างของคำ	*	*	*	*	*	*	*
- การสะกดคำ เป็นต้น	*	*	*	*	*	*	*
6. การเขียนคัดลายมือ	*	*	*	*	*	*	*
7. การเขียนแบบต่างๆ							
- การเขียนแสดงความคิด	*	*	*	*	*	*	*
- การเขียนประโยค เป็นต้น	*	*	*	*	*	*	*

หมายเหตุ (*) หมายถึง ระดับชั้นที่ต้องเรียนในเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นนั้นๆ

จะเห็นว่าการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของรัฐ Wisconsin นี้เป็นลักษณะที่ครูหรือผู้สอนต้องนำไปตีความหรือแยกแยะเนื้อหาจากเรื่องเหล่านี้อีกครั้งหนึ่ง เพราะว่าการเขียนลักษณะนี้เป็นการใช้คำที่กว้างเพื่อครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดในเรื่องนั้น ๆ และจะสังเกตว่าทุกเรื่องจะสอนในทุกระดับชั้น

แต่ถึงแม้กระนั้นก็ตามรัฐต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนใหญ่จะมีลักษณะการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่ค่อนข้างชัดเจน เช่น แลคแลนด์สคูล ดิสทริกต์ นิวยอร์ก ได้เขียนขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนรวมทั้งด้านไวยากรณ์ตั้งแต่เกรด K - 3 ซึ่งสรุปเป็นตัวอย่างเป็นได้ดังนี้ (Lakeland Central School District, 2551)

ด้านการเขียน (Writing)	ระดับชั้น (K - เกรด 3)			
	K	1	2	3
การเขียนคำคล้องจอง				
1. คำคล้องจองที่มีเสียงเดียว	*	*	*	
2. คำคล้องจองที่มีสองเสียงขึ้นไป เป็นต้น	*	*	*	
สระ				
1. สระเสียงสั้น	*	*	*	
2. สระเสียงยาว เป็นต้น		*	*	*
วรรณคดี				
1. ระบุและอธิบายวรรณคดี	*	*	*	*
2. การใช้เครื่องหมายคำถาม เป็นต้น	*	*	*	*
โครงสร้างทางไวยากรณ์ (Grammar)	K	1	2	3
1. คำนาม	*	*	*	*
2. คำกริยา	*	*	*	*
3. คำคุณศัพท์ เป็นต้น	*	*	*	*

หมายเหตุ (*) หมายถึง ระดับชั้นที่ต้องเรียนในเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็นนั้นๆ

สำหรับเกรด 4 - 12 ได้เขียนไว้ในอีกรูปแบบหนึ่ง ได้ใช้ตัวอักษรในการแสดงให้เห็นถึงขอบข่าย
และลำดับการเรียนรู้ สรุปเป็นตัวอย่างได้ดังนี้ (Lakeland Central School District, 2551)

C = พัฒนาความคิดรวบยอด

I = ทักษะเริ่มต้นอย่างเป็นทางการ

D = ใช้ทักษะในการพัฒนาความสามารถ

U = มีทักษะความสามารถในการใช้ประโยชน์

ลำดับ	ประเด็น	ระดับชั้น							
		Pre school	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7
1	บรรยายขั้นตอนการเขียนได้			B	D	D	D	P	R
2	ระบุคุณภาพของการเขียนที่ดีได้		B	D	D	P	R	R	R
3	ใช้ภาษาในการเขียนแบ่งปันความรู้ที่สนองต่อต่องานเขียน		B	D	D	P	R	R	R
4	ใช้เกณฑ์การประเมินงานเขียน		B	D	D	D	P	R	R
5	ประมวลความคิดเพื่อเขียนงานในเมืองต้นเป็นต้น	B	B/D	D	D	P	R	R	R

การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ภาษาแม่ของต่างประเทศนั้น มีลักษณะการจัดที่แตกต่างกันอยู่บ้าง แต่ก็มียอดประกอบรวมนที่เหมือนกัน นั่นคือ ใช้อักษรเป็นสัญลักษณ์ในการระบุถึงเรื่อง ประเด็น หรือหัวข้อที่จะทำการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น นอกจากนี้ยังได้ระบุเรื่องที่จะสอนด้วยคำสำคัญ เพื่อให้ครูหรือผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ประเทศไทยก็ได้มีความพยายามที่จะจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เช่นกัน โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นภาษาแม่ของประเทศไทย แต่ทว่าการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่พยายามทำกันอยู่นั้นก็ยังไม่ประสบความสำเร็จนัก ดังที่ได้ยกตัวอย่างมาในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในเมืองต้น จึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและทดลองจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อที่จะเป็นแนวทางให้แก่ครู ผู้สอน หรือนักวางแผนหลักสูตร รวมทั้งสถานศึกษาที่จะสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ในการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและการเขียนภาษาไทย สำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น สิ่งหนึ่งที่คาดหวังไว้ว่าน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงนั้นคือ ได้ขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ที่สามารถนำไปเป็นต้นแบบการจัดการเรียนการสอนได้ และอาจส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูหรือผู้สอนในรายวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งอาจส่งผลสัมฤทธิ์ต่อผลการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการส่งผลดีต่อบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนหมายความว่า เมื่อมีการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนแล้ว เรื่อง ประเด็น หรือหัวข้อที่จะสอนผู้เรียนก็จะลดความซ้ำซ้อนเห็นถึงเรื่องต่าง ๆ ที่จะสอนได้อย่างเป็นระบบและสอนเป็นไปตามธรรมชาติของผู้เรียน คือ สอนจากเรื่องง่ายไปยาก เรื่องที่ใกล้ตัวไปไกลตัว หรือ เรื่องที่เป็นรูปธรรมไปสู่เรื่องที่เป็นนามธรรม เป็นต้น

เมื่อเป็นเช่นนี้ผลการวิจัยพบว่า ได้ขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาและ

การเขียนภาษาไทย สำหรับหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่ต่างไปจากหลักสูตรแกนกลางการ
ศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สิ่งที่มี
วิจัยนำเสนอได้ศึกษาจากการจัดขอบข่ายและ
ลำดับการเรียนรู้ภาษาแม่ของต่างประเทศ ทั้งนี้

ผู้วิจัยได้มองดูเขาแล้วมองดูเรา หลังจากนั้นจึง
นำมาปรับ เพิ่ม เติม ตัด และบูรณาการเข้ากับ
หลักสูตรแกนกลางฯ ซึ่งขอยกมาเฉพาะหลัก
ภาษาและการเขียนได้ดังนี้

ผลการจัดขอบข่ายและการจัดลำดับการเรียนรู้หลักภาษาไทย

ร หมายถึง เริ่มต้นเรียน

น หมายถึง เน้น (ให้ความสำคัญมาก)

ต หมายถึง ต้องเรียนต่อไปจนถึงขั้นนั้นๆ จึงสิ้นสุด

การจัดลำดับการเรียนรู้หลักภาษาไทย ขอบข่ายการเรียนรู้หลักภาษาไทย	ระดับของผู้เรียน											
	ประถมต้น			ประถม ปลาย			มัธยมต้น			มัธยม ปลาย		
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
1. คำ ชนิดของคำ 1.1 คำนาม - คำนามสามัญ (เช่น วัด โรงเรียน แมว) - คำนามวิสามัญ (เช่น สมชาย เจ้าแค้น ยาเหลว) ฯลฯ												
2. การเขียนสะกดคำ 2.1 รูปสระและการใช้สระ - รูปสระ - การประวิสรรชนีย์และไม่ประวิสรรชนีย์ ฯลฯ												

ในการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้
หลักภาษาไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาจากหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช2551
ประกอบด้วยแบบเรียน เอกสารตำรา และ
เว็บไซต์ต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์และ
สังเคราะห์ออกมาเป็นขอบข่ายและลำดับการ
เรียนรู้หลักภาษาไทยในครั้งนี้ ซึ่งจะเห็นว่าเรื่อง
ประเด็น หรือหัวข้อที่จะสอนให้แก่ผู้เรียนยัง
คงมีความคล้ายคลึงกับหลักสูตรแกนกลางฯ
อยู่บ้าง แต่ผู้วิจัยได้นำวิธีการจัดขอบข่ายและ
ลำดับการเรียนรู้ของต่างประเทศมาใช้ เพื่อให้

ดูง่ายและเข้าใจมากขึ้น โดยคำสำคัญไว้ 3 คำ
คือ ร น ต นั้นหมายความว่า การเริ่มต้นเรียน
คือ เรื่องนั้นให้เริ่มต้นเรียนในระดับขั้นนั้น ๆ
เช่น ชนิดของคำ ให้เริ่มต้นเรียนตั้งแต่ชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้สอนสามารถที่จะกำหนดได้ว่า
คำทั้ง 7 ชนิด จะให้ผู้เรียนในแต่ละระดับเรียนคำ
ชนิดใด แต่เมื่อถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้สอน
ต้องเน้นในเรื่องชนิดของคำเพิ่มมากขึ้นเพราะเป็น
เรื่องที่สำคัญและผู้เรียนจะได้จดจำ เมื่อถึงชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ไม่ได้หมายความว่าไม่ต้อง
เรียนเรื่องชนิดของคำอีกต่อไป แต่หมายความว่า

เรื่องชนิดของคำยังคงต้องเรียนต่อไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพียงแต่ทำไมได้เน้นมากเหมือนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะความรู้เรื่องนี้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดความฝังใจแล้ว แต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังคงต้องสอนเพื่อให้ผู้เรียนไม่ลืมความรู้เรื่องเหล่านี้ และจะเห็นว่าในบางเรื่อง เช่น ประโยคไม่จำเป็นต้องเน้น เพียงแค่เริ่มต้นเรียนและยังคงต้องเรียนต่อไปก็เพียงพอแล้ว เป็นต้น

นอกจากนี้จะเห็นว่า การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาไทย ที่ผู้วิจัยจัดขึ้นมานั้น มีลักษณะที่ต่างไปจากหลักสูตรแกน

กลางฯ นั่นคือ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มเรื่อง ประเด็นหรือหัวข้อที่จะสอนอย่างเป็นลำดับ ซึ่งต่างไปจากหลักสูตรแกนกลางฯ ที่ไม่ได้จัดไว้เป็นหมวดหมู่ตามที่ผู้วิจัยได้ลองจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ไว้ในสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย ดังตัวอย่างที่ยกมา เช่น

เมื่อไปศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางฯ จะพบว่าไม่ได้จัดไว้ในลักษณะที่ผู้วิจัยได้ทดลองจัด แต่เป็นลักษณะของการเขียนเป็นขั้นบันได ไล่กว้าง ๆ ซึ่งยากต่อการตีความและการทำความเข้าใจสิ่งที่เขียนไว้ในหลักสูตร จึงทำให้ครูหรือผู้สอนหันไปยึดแบบเรียนในการสอนเป็นสำคัญ ดังตัวอย่าง ป.1 - ป.6 เช่น

ตัวชี้วัดชั้นปี					
ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
1. บอกและเขียนพยัญชนะสระ วรรณยุกต์ และเลขไทย 2. เขียนสะกดคำ และบอกความหมายของคำ ฯลฯ	1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย 2. เขียนสะกดคำ และบอกความหมายของคำ ฯลฯ	1. เขียนสะกดคำ และบอก ความหมายของ คำ 2. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำใน ประโยค ฯลฯ	1. สะกดคำ และบอกความหมายของคำในบริบทต่าง ๆ 2. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำใน ประโยค ฯลฯ	1. ระบุชนิดและหน้าที่ของคำใน ประโยค 2. จำแนกส่วนประกอบของ ประโยค ฯลฯ	1. วิเคราะห์ ชนิดและหน้าที่ของ คำ ใน ประโยค 2. ใช้คำได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ฯลฯ

ตัวอย่างการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้หลักภาษาไทยระดับชั้น ป.1 - ป.3 ระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้จากการค้นพบของผู้วิจัย

ผลการจัดขอบข่ายและการจัดลำดับการเรียนรู้การเขียนภาษาไทย

ร หมายถึง เริ่มต้นเรียน

น หมายถึง เน้น (ให้ความสำคัญมาก)

ต หมายถึง ต้องเรียนต่อไปจนถึงขั้นนั้นๆ จึงสิ้นสุด

การจัดลำดับการเรียนรู้การเขียนภาษาไทย ขอบข่ายการเรียนรู้การเขียนภาษาไทย	ระดับของผู้เรียน											
	ประถมต้น			ประถมปลาย			มัธยมต้น			มัธยมปลาย		
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
1. วัตถุประสงค์ของการเขียน												
1.1 ผู้เขียนเขียนเพื่อเล่าเรื่อง เล่าประสบการณ์ของตนเอง หรือสร้างความบันเทิงแก่ผู้อ่าน	ร	น					ต					
1.2 ผู้เขียนเขียนเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้อ่าน				ร	น					ต		
1.3 ผู้เขียนเขียนเพื่อโน้มน้าวผู้อ่านให้คล้อยตามความคิดเห็นของตน								ร	น	ต		
2. รูปแบบของข้อเขียน												
2.1 การเขียนเล่าเรื่อง แสดงอารมณ์ ความคิด												
- เรื่องส่วนตัว				ร	น	ต						
- บันทึกความทรงจำ				ร	น					ต		
- เรื่องแต่ง												
- นิทาน				ร	น					ต		
- คำนำ				ร	ต							
- เรื่องจากจินตนาการ				ร	ต							
ฯลฯ												
4. กระบวนการเขียน												
4.1 ก่อนเขียน												
4.1.1 ใช้กลยุทธ์ 1 กลยุทธ์ เพื่อช่วยให้ได้ความคิดและวางแผนการเขียน												
- พุดคุยหรือวาดภาพเพื่อให้ได้ความคิดและลงเขียน								ร	ต			
- ใช้วรรณกรรมที่ให้ความบันเทิงและความรู้กระตุ้นให้ได้แนวคิดที่จะเขียน												
- ใช้ภาพที่เห็นในการวางแผน												
- เครือข่ายคำ (word web)												
- รายการ (list)												
ฯลฯ												

การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ การเขียนภาษาไทย ซึ่งเป็นสาระที่ 2 ในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะมีลักษณะที่ต่าง ไปจากหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ.2551 ค่อนข้างชัดเจน นั่นคือ ในหลักสูตรแกนกลางฯ ได้ กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดไว้ว่า ผู้เรียนต้องมีความรู้เรื่องกระบวนการเขียน แต่เมื่อศึกษาจาก หลักสูตรแกนกลางฯ กลับพบว่า ไม่มีประเด็น

หัวข้อ หรือเรื่องที่จะสอนเกี่ยวกับกระบวนการ เขียนใด ๆ เลย ดังการสรุปหลักสูตรแกนกลางฯ ที่ผู้วิจัยได้นำมาเขียนชี้ให้เห็นถึงขอบข่ายและ ลำดับการเรียนรู้ในสาระนี้ในตอนต้น

หากไปศึกษาจากหลักสูตรแกนกลางฯ จะพบว่ามียกอีกลักษณะหนึ่งซึ่งยากต่อการทำความเข้าใจสิ่งที่เขียนไว้ในหลักสูตร จึงทำให้ครูหรือ ผู้สอนหันไปยึดแบบเรียนในการสอนเป็นสำคัญ เช่นกัน ดังตัวอย่าง ป.- ป.6 เช่น

ตัวชี้วัดชั้นปี					
ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
1. คัดลายมือ ตัวบรรจง เต็มบรรทัด	1. คัดลายมือ ตัวบรรจง เต็มบรรทัด	1. คัดลายมือ ตัวบรรจง เต็มบรรทัด	1. คัดลายมือ ตัวบรรจง เต็มบรรทัดและ ครึ่งบรรทัด	1. คัดลายมือ ตัวบรรจง เต็มบรรทัดและ ครึ่งบรรทัด	1. คัดลายมือ ตัวบรรจง เต็มบรรทัดและ ครึ่งบรรทัด
2. เขียนสื่อสาร ด้วยคำและ ประโยคง่าย ๆ ฯลฯ	2. เขียนเรื่อง สั้น ๆ เกี่ยวกับ ประสบการณ์ ฯลฯ	2. เขียนบรรยาย เกี่ยวกับสิ่งใด สิ่งหนึ่งได้อย่าง ชัดเจน	2. เขียนสื่อสาร โดยใช้คำได้ถูก ต้อง ชัดเจน และเหมาะสม...	2. เขียนสื่อสาร โดยใช้คำได้ถูก ต้อง ชัดเจนและ เหมาะสม...	2. เขียนเรียง ความ 3. เขียนย่อ ความจากเรื่อง ที่อ่าน
		3. เขียนบันทึก ประจำวัน	3. เขียนย่อ ความจากเรื่อง สั้น ๆ	3. เขียนแสดง ความรู้สึกและ ความคิดเห็นได้ ตรงตามเจตนา ฯลฯ	4. เขียน จดหมายส่วนตัว 5. กรอกแบบ รายการต่าง ๆ ฯลฯ
		4. เขียน จดหมายลาครู ฯลฯ	4. เขียน จดหมายถึง เพื่อนและบิดา มารดา ฯลฯ		

ตัวอย่างการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยระดับชั้น ป.1 - ป.3 ระหว่าง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้จาก การค้นพบของผู้วิจัย

หลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ.2551 ตัวชี้วัด			ขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ของผู้วิจัย		
ป.1	ป.2	ป.3	ป.1	ป.2	ป.3
1. คัดลายมือ ตัวบรรจงเต็ม บรรทัด	1. คัดลายมือ ตัวบรรจง เต็ม บรรทัด	1. คัดลายมือ ตัวบรรจงเต็ม บรรทัด	1. บอกและระบุ รูปแบบของ ข้อเขียน	1. บอกและระบุ รูปแบบของ ข้อเขียน	1. บอกและระบุ ระบุนวัตกรรม ของการเขียน
2. เขียนสื่อสาร ด้วยคำและ ประโยคง่ายๆ	2. เขียนเรื่อง สั้นๆ เกี่ยวกับ ประสบการณ์	2. เขียนบรรยาย เกี่ยวกับสิ่งใด สิ่งหนึ่งได้อย่าง ชัดเจน	1.1 การเขียน เล่าเรื่องแสดง อารมณ์ ความ คิด	1.1 การเขียน เล่าเรื่องแสดง อารมณ์ ความ คิด	- ผู้เขียนเขียน เพื่อเล่าเรื่อง เล่าประสบการณ์ ของตนเอง...
3. มีมารยาทใน การเขียน	3. เขียนเรื่อง สั้น ๆ	3. เขียนบันทึก ประจำวัน	- บันทึก กิจกรรม ประจำวัน เป็นต้น	- นิทาน - ตำนาน - เรื่องจาก จินตนาการ - บันทึก กิจกรรมประจำ วัน	2. บอกและระบุ รูปแบบของ ข้อเขียน
	4. มีมารยาทใน การเขียน	4. เขียน จดหมายลาครู		1.2 การเขียน คำประพันธ์ - คำคล้องจอง เป็นต้น	2.1 การเขียน เล่าเรื่องแสดง อารมณ์ ความ คิด
		5. เขียนเรื่อง ตามจินตนาการ			- เรื่องส่วนตัว - บันทึกความ ทรงจำ
		6. มีมารยาทใน การเขียน			- บันทึกส่วน ตัว เป็นต้น

จากผลการวิจัยการจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้การเขียนภาษาไทยในครั้งนี้เป็นการสนองตอบต่อหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างแท้จริง เพราะได้ตอบโจทย์ในเรื่องของกระบวนการเขียน และยังครอบคลุมเรื่องอื่น ๆ ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางฯ เช่น การเขียนเล่าเรื่อง การเขียนอธิบาย การเขียนสื่อสารในชีวิตประจำวัน การเขียนโน้มน้าวใจ จนกระทั่งถึงการเขียนคำประพันธ์ อีกทั้งผู้วิจัยยังได้จัดหมวดหมู่ไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้สอนง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้สอนได้อย่างแท้จริง

บทสรุป

การจัดขอบข่ายและลำดับการเรียนรู้ดังกล่าวที่ยกมาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ได้ตัดมาจากผลการวิจัย จะเห็นว่าต่างไปจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เป็นสิ่งใหม่สำหรับแวดวงการศึกษาของประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่จะทำให้ครู ผู้สอน หรือนักวิชาการการศึกษาได้ตระหนักและมองย้อนกลับมาว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่ในขณะนี้มีความชัดเจนในเรื่องดังกล่าวมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเห็นถึงเรื่องประเด็น หรือหัวข้อที่จะสอนในแต่ละระดับชั้นว่าต้องเรียนอะไร ซึ่งจะสะดวกต่อครูหรือผู้สอน

ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีเช่น นั้นสภาพการเรียนการสอนก็ยังคงเป็นวัฏจักรที่เหมือนเดิม และท้ายที่สุดผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตจากการศึกษาขั้นพื้นฐานก็จะยังคงต้องเดินเข้าสู่ตลาดของการเรียนกวดวิชา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะได้ความรู้ที่มากกว่าความรู้ที่ได้รับจากครูในโรงเรียน และได้เทคนิควิธีในการทำข้อสอบเพียงเพื่อสอบแข่งขันเข้าสู่มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของประเทศ การศึกษาไทยจึงยังคงเป็นการศึกษาแบบหมาทางด่วน ดังที่ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวไว้ แต่หากจะแก้ไขเรื่องเหล่านี้ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องยากสำหรับการปรับเปลี่ยนวิธีคิดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาไทย ให้สมกับคำว่า “ปฏิรูปการศึกษา” (Education Reform)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยนี้เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาพหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ที่ใช้อยู่ ณ ปัจจุบันว่าควรแก้ไขหรือปรับปรุงตรงไหน อย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างแท้จริง

2. การวิจัยนี้ยังวิจัยไม่ครบทั้ง 5 สาระ ขาดสาระการฟัง ดู พูด สาระการอ่าน และ สาระวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งคิดว่าควรที่จะศึกษาวิจัยในสาระที่เหลือให้ครบบริบูรณ์เพื่อที่จะเป็นแนวทางให้แก่สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ครูผู้สอน หรือนักวิชาการด้านการศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555. (online). <http://www.chulapedia.chula.ac.th/index.php>. 7 มิถุนายน 2555.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544. การพัฒนาหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. เชียงใหม่ : Knowledge Center.
- ชัชชัย ชัยจิราฉายกุล. 2545. หลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.).
- อึ้ง บัวศรี. 2542. ทฤษฎีหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- สยามอารยะ. 2555. <http://allknowledges.tripod.com/historyfthaieducation.html>. (online). 7 มิถุนายน 2555.
- ACT Department of Education and Training. 2008. http://activated.act.edu.au/ectl/design/scope_and_sequence.htm. (online). May 9, 2008.
- Eau Claire Area School District. 2008. http://www.ecasd.k12.wi.us/departments/ci/reading/Cur_Pages/K-6RDG.L.A.SCOPEANDSEQUENCE.FANAL.pdf. (online). February 7, 2008.
- Henson, R.K. 2001. Teacher Self-Efficacy : Substantive Implications and Measurement Dilemmas. Des.emory.edu/mfp/EREkeynote.PDF. (online). June 9, 2001.

- Lakeland Center School District. 2008. <http://www.lakelandsschools.org/ELAOutcomes/SkillsKto3.PDF>. (online). February 7, 2008.
- _____. 2008. <http://www.lakelandschools.org/ELAOutcomes/Skills4to12.PDF>. (online). February 7, 2008.
- Martonella, P.H. 1994. Social Studies for Elementary School Children : Development Young Citizens. New York : Macmillan College Publishing Company.
- Michaelis, J.U. 1992. Social Studies for Children A Guide to Basic Instruction. Boston : Allyn and Bacon.
- Oliva, P.F. 2001. Developing the Curriculum. 5th ed. New York : Addison Wesley Longman.
- Ornstein, A.C. and F. Hunkins. 1993. Curriculum Foundation Principles, and Theory. Boston : Allyn and Bacon.
- The Bahamas Ministry of Education Primary School. 2011. <http://www.bahamaseducation.com/PDF/Downloads/Curriculum/ScopeandSequenceforPrimaryLanguageArtsSeptember2010.pdf>. (online). June 9, 2011.
- The Colorado Coalition for Standards-Based Education. 2012. <http://www.cde.state.ca.us/Communications/download/PDF/StandardsBasesTeachingLearningCyelepdf.pdf>. (online). June 8, 2012.